

ISBN 978-83-60822-94-4

NOVA SANDEC
Wydawnictwo i Drukarnia

33-300 Nowy Sącz, Lwowska 143
tel. 018 547 45 45
e-mail: biuro@novasandec.pl
www.novasandec.pl

Egzemplarz bezpłatny

NOVA SANDEC

Twórcy Ludowi pogranicza polsko-słowackiego

Twórcy Ludowi

pogranicza
polsko-słowackiego

Nowy Sącz 2010

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

Twórcy Ludowi
pogranicza
polsko-słowackiego

Nowy Sącz 2010

OPRACOWANIE TEKSTÓW

Wojciech Molendowicz

TŁUMACZENIA

Język słowacki: Biuro tłumaczeń „MERITUM”

Język angielski: Maria Kazana

ZDJĘCIA

Jacek Waruś

ZDJĘCIA Z WARSZTATÓW

Archiwum Stowarzyszenia

Lokalnej Grupy Działania „Gorce-Pieniny”

PROJEKT OKŁADKI

Piotr Kałyniuk

REDAKCJA

Jadwiga Fudala, Krystyna Kubik,

Piotr Kałyniuk, Roman Kałyniuk

ISBN 978-83-60822-94-4

WYDANIE I – ROK 2010

© Copyright by Stowarzyszenie

Lokalna Grupa Działania „Gorce-Pieniny”, Tylmanowa 2010

WYDAWCA

Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania „Gorce-Pieniny”

os. Kozielce 297, 34-451 Tylmanowa

tel./faks: 18 262 52 66

e-mail: biuro@leadergorce-pieniny.pl

www.leadergorce-pieniny.pl

WSPÓŁWYDAWCA

Wydawnictwo i Drukarnia NOVA SANDEC s.c.

33-300 Nowy Sącz, Lwowska 143

tel. 18 547 45 45

e-mail: biuro@novasandec.pl

www.novasandec.pl

SKŁAD, ŁAMANIE I OPRACOWANIE GRAFICZNE

Piotr Kałyniuk

Wstęp

Obszar Lokalnej Grupy Działania „Gorce-Pieniny”, na którym znajdują się gminy Krościenko nad Dunajcem, Czorsztyn, Ochotnica Dolna i obszar partnera słowackiego – sołectwo Lechnica, w naturalny sposób łączy nie tylko bliskość geograficzna. Łączy ich również pokrewieństwo kultur. A nie byłoby tych kultur w dzisiejszym kształcie, bez dorobku i artystycznych dokonań twórców ludowych. Można śmiało powiedzieć, że to właśnie oni są strażnikami kulturowego dziedzictwa tego regionu. I to o nich jest ten album. O ludziach, których często nazywamy „zwykłymi”, ale przecież dzięki temu co robią stają się niezwykłymi.

Do wydania tej publikacji zainspirowały nas rozmowy z polskimi twórcami ludowymi. Przyznają oni, że choć żyją tak blisko Słowaków, to tak naprawdę bardzo mało o nich wiedzą. Niewiele jest okazji do spotkań twórców ludowych z Polski i Słowacji, a co za tym idzie, niewiele jest okazji do roboczych kontaktów, wymiany doświadczeń, czy po prostu ludzkiego i sąsiedzkiego poznania się. Dotychczas najczęściej kontakty te ograniczały się do wąskiej grupy osób prezentujących swój dorobek na festynach, pokazach i rzadkich warsztatach ukazujących ginące zawody.

Ten album ma być nową jakością w tych sąsiedzkich kontaktach. To pierwsza tego typu publikacja, ale – mamy nadzieję – ważny krok, ku lepszym kontaktom w niedalekiej przyszłości. Ma on służyć przede wszystkim lepszemu poznaniu się, pokazać ludzi, ich pasje i dorobek. To wszak poważny kawałek naszej kultury i tożsamości, a pienińsko-gorczańskie dziedziny rękodzielnicze przetrwały do dziś dzięki ogromnemu przywiązaniu mieszkańców tych terenów do tradycji. Pielęgnowmy zatem te tradycje i tożsamość, m.in. przybliżając Czytelnikowi dorobek ludowych twórców z obydwu stron granicy, czyli mówiąc prościej – dorobek bliskich sąsiadów.

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

Uvod

Nielen geografická blízkosť prirodzeným spôsobom spája oblasť Miestnej akčnej skupiny „Gorce-Pieniny“, v ktorej sa nachádzajú sídla Kroščenka nad Dunajcom, Čorštýn, Ochotnica Dolna a oblasť slovenského partnera – šoltýstvo Lechnicu. Spája ich aj príbuznosť kultúr. A tých kultúr by v dnešnej podobe nebolo, nebyť diela a umeleckých počínov ľudových tvorcov. Smelo možno povedať, že to práve oni sú strážcami kultúrneho dedičstva tohto regiónu. A práve o nich je tento album. O ľuďoch, ktorých často nazývame „obyčajnými“, ale vďaka tomu, čo robia, sa vlastne stávajú neobyčajnými.

Na vydanie tejto publikácie nás inšpirovali rozhovory s poľskými ľudovými tvorcami. Priznávajú, že hoci žijú tak blízko Slovákov, v skutočnosti o nich vedia veľmi málo. Niet veľa príležitostí na stretnutia ľudových tvorcov z Poľska a Slovenska, a z toho vyplýva, že niet ani veľa príležitostí na pracovné kontakty, výmenu skú-

seností, či jednoducho ľudské a susedské poznanie sa. Dopusiaľ sa tieto kontakty najčastejšie obmedzovali na úzku skupinu osôb, ktoré prezentujú svoje diela na slávnostiach, prehliadkach a zriedkavých dielňach ukazujúcich vymierajúce remeslá.

Tento album má vnieť do susedských kontaktov novú kvalitu. Je to prvá publikácia toho typu, ale – ako dúfame – dôležitý krok k lepším kontaktom v neďalekej budúcnosti. Má slúžiť predovšetkým na lepšie poznanie sa, predstaviť ľudí, ich záujmy a dielo. Je to dôležitý kus našej kultúry a totožnosti, dané kategórie pieninsko-gorčanskej ručnej práce dodnes prežili vďaka ohromnému ulpievaniu obyvateľov týchto území na tradícii. Opatrujme teda tieto tradície aj totožnosť, okrem iného aj tak, že Čitateľovi priblížime dielo ľudových tvorcov z oboch strán hranice, čiže jednoducho povedané – dielo blízkych susedov.

Preface

“Gorce-Pieniny” Local Action Group covers the municipalities of Krościenko on the Dunajec, Czorsztyn, Ochotnica Dolna and the Slovakian partner – Lechnica administrative unit, all of which naturally share not only close geographical location. There are also cultural similarities that communities have in common. The cultures themselves would never exist in the present form, without the heritage and artistic achievements of local folk artists. It is safe to say that it is them who are the upholders of cultural heritage of the whole region. The very album is just about them. About the ones who, often called “common people”, have become unique because of what they do.

Talking to Polish folk artists inspired us to create this publication. They admit that even though they live so close to the Slovaks, there is really very little knowledge about them. There are few opportunities for Polish folk artists and those from Slovakia to meet, and thus, to exchange professional experiences as

well as for personal, getting-to-know neighbourhood contacts. So far, most such contacts have been confined to a small group of people presenting their artistic achievements on fests, shows and not frequently, workshops showing rare and unique professions.

This album has been created to add a new value to these neighbourhood contacts. It is the first publication of the kind, but – we hope – an important step toward the better communication in the near future. The album is to facilitate primarily the better understanding, to show the people, their passions and achievements, which, after all, is a vital part of our cultural identity. The Pieniny and the Gorce handicraft has been preserved thanks to the huge devotion of the inhabitants to their local traditions. Let us therefore cherish these traditions and cultural identity, through making the reader familiar with folk artists from both sides of the border, or as it can simply be said- the artistic achievements of close neighbourhood.

Czorsztyn

O tej gminie często mówi się, że na niewielkim obszarze skupia tak wiele atrakcji turystycznych, że mogłaby nimi obdzielić kilka innych gmin. Dodajmy – atrakcji naturalnych, ukształtowanych przez samą przyrodę i tych stworzonych współcześnie przez człowieka. Niezwykle jest już samo położenie gminy na styku Pienin i Gorców, dwóch pięknych pasm górskich o jakże odmiennym charakterze. To dwa obszary różne nie tylko pod względem geograficznym, ale również kulturowym i etnograficznym. Dziś centralnym punktem obszaru gminy – zamkniętego z jednej strony skalistymi szczytami Pienin, z drugiej łągodnymi i zalesionymi wzgórzami Gorców – jest Zalew Czorsztyński. To sztuczne jezioro powstało, kiedy przegradzono wielką zaporą Dunajec rozlał się po rozległej dolinie tworząc malowniczy akwen pośród gór. Właśnie woda i góry to dwa główne magne-

sy przyciągające w te tereny turystów. Szczyty Trzech Koron i Sokolicy to punkty obowiązkowe dla niemal każdego odwiedzającego te strony. Z kolei spływ przełomem Dunajca to jedna z najbardziej znanych polskich atrakcji, a flisackimi łodziami spływa każdego roku malowniczym szlakiem wodnym kilka tysięcy osób. Stosunkowo młodą tutaj formą turystyki i rekreacji jest spędzanie wolnego czasu nad jeziorem. I to w bardzo różnej formie – od wędkowania po wymagające większej aktywności sporty wodne. Warto tu zresztą przyjechać o każdej porze roku i to nie tylko nad wodę, ale również na narty, rowery górskie, albo wędrować z plecakiem po szlakach – Tatry już tylko na wyciągnięcie ręki – podziwiając nie tylko przyrodę i krajobrazy, ale również liczne pamiątki ciekawej i burzliwej historii, która się dzieła na tym terenie.

Čorštýn

O tejto obci sa často hovorí, že na nevelkom priestore sústreďuje toľko turistických atrakcií, že by nimi mohla obdarovať niekoľko iných obcí. Dodajme – prirodzených atrakcií, utvorených samotnou prírodou, i tých, ktoré boli súčasne utvárané človekom. Neobyčajná je už samotná poloha obce v bode, kde sa stretávajú Pieniny a Gorce, dve krásne horské pásma s takým odlišným charakterom. Tieto dve oblasti sa nelíšia iba geograficky, ale aj vzhľadom na kultúru a etnografiu. Centrálnym bodom územia obce – uzavretého z jednej strany skalnatými štípmi Pienin, z druhej miernymi a zalesnenými pahorkami Gorcov – je dnes Čorštýnska priehrada. Toto umelé jazero vzniklo, keď sa Dunajec prehradený veľkou priehradou rozlial po rozľahlej doline a vytvoril pôvabnú vodnú nádrž uprostred hôr. Práve voda a hory sú dvoma hlavnými

magnetmi, ktoré na tie územia priťahujú turistov. Štíty Troch Korún a Sokolice povinne absolvuje takmer každý, kto tieto miesta navštívi. Potom je tu splav cez prielom Dunajca, jedna z najznámejších poľských atrakcií – po pôvabnej vodnej ceste sa každý rok splaví na pltiach niekoľko tisíc osôb. Relatívne mladou formou turistiky a rekreácie je tu trávenie voľného času pri jazere. A to veľmi rôznymi spôsobmi – od chytania rýb na udicu po vodné športy vyžadujúce väčšiu aktivitu. Napokon, prísť sem stojí za to v každom ročnom období a to nielen k vode, ale aj na lyžovačku, výlet horským bicyklom, alebo vandrovať s batohom po chodníkoch – Tatry sú už na dosah ruky – a obdivovať nielen prírodu a krajinu, ale aj početné pamiatky zaujímavej a búrlivej histórie, ktorá sa odohrávala na tomto území.

Czorsztyn

It is often said about this area that the abundance of its tourist attractions on such a small area is well enough to enrich several other municipalities altogether. Moreover, the naturally-shaped sights go together with those created by modern man. The location of the community is unusual indeed-at the meeting point of the Pieniny and the Gorce, two beautiful, yet different, mountain ranges. These are two distinct areas, not only geographically but also culturally and ethnographically. Today, the central point of the region – bordered by the Pieniny rocky peaks on one side, gentle and forested hills of the Gorce on the other- is the Czorsztyn reservoir. This artificial lake was formed when the Dunajec, partitioned by a dam, overflowed into the vast valley, creating a picturesque

water body surrounded by the mountains. The very mountains and water draw nature lovers most. For every tourist climbing the peaks of the Three Crowns and Sokolica is just a must. Moreover, The Dunajec rafting trip is one of the most famous Polish tourist attractions – several thousand people take the picturesque water ride on traditional rafts each year. Spending leisure time on the lake is a relatively new form of tourism here- from fishing to more active water sports. The region is really worth visiting any time of a year, not only to relax on the lake, but also for skiing, mountain biking or mountain backpack hiking – the Tatra range is also within easy reach- admiring both the wildlife and landscapes and numerous fascinating remains of the turbulent history of the region.

Krościenko nad Dunajcem

Wiele miejsc na świecie reklamuje się sloganem mówiącym, iż są tymi „wyjątkowymi”. Gmina Krościenko nie musi używać takiego przymiotnika – ona po prostu jest wyjątkowa. Walory tych terenów zauważył już król Kazimierz Wielki, który w 1348 r. lokował miasteczko Krościenko. Zapewne za takim wyborem stały względy czysto praktyczne – położenie w ważnym punkcie szlaku komunikacyjnego łączącego Podhale z Sądecczyzną i sąsiednimi krajami. Współcześni dodadzą z pewnością, że dzisiejsza dostępność komunikacyjna gminy jest ogromnym atutem, bowiem łatwo możemy się dostać w wiele innych atrakcyjnych miejsc. Dla odwiedzających gminę gości równie ważne są atuty turystyczne. Położenie Krościenka w kotlinie pomiędzy trzema pasmami górskimi – Pieninami, Gorcami i Beskidem Sądeckim stanowi o magii tego miejsca. A przecież jeszcze

środkiem kotliny płynie Dunajec, jedna z najbardziej malowniczo ulokowanych przez naturę rzek polskich. Dawniej Dunajec spełniał przede wszystkim funkcje praktyczne, stanowiąc fragment biegnącego równoległe traktu handlowego. Od lat jednak flisacy – kiedyś jedna z głównych profesji w gminie – zamiast spławiać rzeką towary do Gdańska, wożą tratwami turystów. Przyjezdni szukają w tych okolicach czegoś dla ciała i dla duszy. Nie przypadkiem właśnie Krościenko wybrał w 1963 r. ks. Franciszek Blachnicki na centrum Ruchu Światło-Życie, a w dzielnicy Zawodzie udostępniono kuracjom wody mineralne, alkaliczno-słone szczawy wspomagające leczenie wielu schorzeń. Niepowtarzalna przyroda, krajobrazy, warunki klimatyczne i bogata historia to główne magnesy ściągające do gminy licznych gości i turystów.

Kroščenko nad Dunajcom

Wiele miast na świecie używa na swoją propagację sloganu twierdzącego, że są one „wyjątkowe”. Obecnie Kroščenko nie musi używać takiego przymiotnika – ona po prostu jest wyjątkowa. Wartość tych terenów zauważył już król Kazimierz Wielki, który w 1348 r. założył miasteczko Krościenko. Za takim wyborem oczywiście były czysto praktyczne względy – umiejscowienie w dogodnym punkcie szlaku komunikacyjnego łączącego Podhale z Sądecczyzną i sąsiednimi krajami. Współcześni dodadzą z pewnością, że dzisiejsza dostępność komunikacyjna gminy jest ogromnym atutem, bowiem łatwo możemy się dostać w wiele innych atrakcyjnych miejsc. Dla odwiedzających gminę gości równie ważne są atuty turystyczne. Położenie Krościenka w kotlinie pomiędzy trzema pasmami – Pieninami, Gorcami i Beskidem Sądeckim stanowi o magii tego miejsca. A przecież jeszcze

viac ešte stredom kotliny plynie Dunajec, jedna z prírodou najpôvabnejšie umiestnených poľských riek. Dunajec kedysi plnil predovšetkým praktické funkcie, tvoril fragment paralelne prebiehajúceho obchodného traktu. Už roky však pltníci – kedysi jedna z hlavných profesií v obci – vozia na pltiach turistov namiesto toho, aby splavovali po rieke tovary do Gdańska. Prichodzí hľadajú v tejto oblasti niečo pre telo i pre dušu. Nie náhodou práve Kroščenko vybral v roku 1963 r. kňaz Franciszek Blachnicki ako centrum Hnutia Svetlo-Život, a v štvrti Zawodzie boli kúpeľným hosťom sprístupnené minerálne vody, alkalicko-slané kyselky napomáhajúce liečeniu mnohých chorôb. Neopakovateľná príroda, panoráma krajiny, klimatické podmienky a bohatá história sú hlavné magnety priťahujúce do obce početných hostí a turistov.

Krościenko on the Dunajec River

Many places in the world advertise calling themselves “exceptional”. Krościenko does not need to use such an adjective – it is just unique. The values of the area had already been appreciated by Polish King Casimir the Great, who in 1348 founded the town of Krościenko. Probably that foundation was purely for practical reasons – the location by an important communication route connecting the Podhale and Sądeckie regions with neighbouring countries. Contemporaries will certainly add that today’s communication accessibility is of a huge advantage to the community because you can easily get to a number of other interesting places from here. For the guests visiting the municipality its tourist assets are of great value. The location of Krościenko in a valley surrounded by three mountain ranges – the Pieniny, the Gorce and the Beskid Sądecki creates the very magic of the place. Moreover,

the magnificent valley is crossed by the Dunajec, one of the most beautiful, naturally-formed Polish rivers. Formerly in the past the river served mainly a practical function, acting as a part of the parallel merchant track. For years, however, rafts men – once a major profession in the community – instead of transporting goods to Gdansk, have been rafting numerous tourists. Visitors are seeking something for the body and soul in the area. Not surprisingly Krościenko was chosen in 1963 by Rev. Franciszek Blachnicki for the centre of the religious Light-Life Movement, and the spa-resort patients got access to the alkali-salt Zawodzie mineral water, as a part of supportive treatment of many diseases. The natural beauty, magnificent landscapes, unique climatic conditions and rich history are the main magnets attracting numerous visitors and tourists to the Krościenko municipality.

Ochotnica - turystyczne serce Gorców

Ochotnica położona na wysokości ok. 1000 m n.p.m., leżąca wzdłuż urokliwej rzeki o tej samej nazwie, jest najdłuższą, bo 23-kilometrową, wsią w Polsce. Okalają ją góry: pasmo Lubania od południa oraz Kiczory i Gorca od północy. Czyni to Ochotnicę świetną bazę wypadową na Lubań, Turbacz i cały Beskid. Ochotnica, leżąca w sercu Gorców, jest idealnym miejscem dla tych wszystkich, którzy potrzebują wytchnienia od miejskiego zgiełku i natłoku turystów. Zachwycają nie tylko góry z dziewiczą przyrodą, ale i niezwykle miejsca związane z dziedzictwem kulturowym (rozległe śródleśne polany z zachowanymi szałasami – kolibami), ślady historii – droga Barabów, katastrof – upadek amerykańskiego bombowca Liberator – i bitew, ale też architektury drewnianej i innych zabytków. Historia Ochotnicy sięga XV w., kiedy z nadania króla Władysława Jagiełły 24 marca 1416 r. lokowano wieś „Ochothnicza” na prawie wołoskim. Związane to było z ważną rolą pasterzy wołoskich w osadnictwie i zagospodarowywaniu tych terenów. Zwyczajnie jakie przyniósł ze sobą ten wędrowny lud pielęgnowane są do dziś, a odcisnęły swój trwały ślad nie tylko w trybie życia mieszkańców Ochotnicy, ale także w ich języku i kulturze. Ochotnica stała się w XVI w. rejonem działalności zbójnickiej. Sprzyjały temu nie tylko specyficzne warunki geograficzne – niedostępne zbocza

górskie, pasterskie koliby, ale także sympatia jaką zbójnicy cieszyli się wśród ochotniczan. Tak było w całej, często dramatycznej i bolesnej historii miejscowości. Ochotnica to wieś niepokorna, zadziorna i harda. Jej mieszkańcy nie zginali karku ani przed panem, ani przed wrogiem. W historię wsi wpisały się najpierw walki z feudalnym uciskiem, a potem z hitlerowskim najeżdżcą. Podczas II wojny światowej Niemcy nazwali Ochotnicę „Republikę Partyzancką”, bowiem stała się silnym ośrodkiem ruchu oporu na Podhalu. Tu stacjonował jeden z batalionów I Pułku Strzelców Podhalańskich pod dowództwem kpt. Juliana Zapały (ps. „Lampart”), który w październiku 1944 r. stoczył największą bitwę partyzancką w tym rejonie, a następnie ocalił amerykańskich lotników z zestrzelonego bombowca „Liberator”. Najbardziej tragicznym wydarzeniem w dziejach wsi była tzw. „Krwawa wigilia” 23 grudnia 1944 r., kiedy oddziały SS dokonały okrutnej pacyfikacji wsi w Ochotnicy Dolnej, zabijając 56 mieszkańców i pałac zabudowania. W 1980 r. część terenów Ochotnicy Górnej znalazła się w obszarze powstałego Gorczańskiego Parku Narodowego, na terenie którego znajdują się ciekawe ścieżki edukacyjne. Do Ochotnicy, oprócz tropicieli historii, licznie przybywają amatorzy runa leśnego oraz grzybobrania, bowiem ochotnickie lasy słyną z ich obfitości.

Ochotnica - turistické srdce Gorcov

Ochotnica, ležiaca v nadmorskej výške asi 1000 m pri krásnej rieke s tým istým názvom, je najdlhšou obcou v Poľsku (23 km). Je obklopená horami: z juhu je to pásmo Lubaňa, zo severu Kiczory a Gorca. To robí z Ochotnice skvelú základňu pre výlety na Lubaň, Turbacz a celý Beskid. Ochotnica, umiestnená v srdci Gorcov, je ideálnym miestom pre všetkých tých, čo si potrebujú oddýchnuť od mestského zhonu a návalu turistov. Je príťažlivá nielen vďaka horám s panenskou prírodou, ale aj vďaka nezvyčajným miestam, ktoré súvisia s kultúrnym dedičstvom (rozľahlé polany uprostred lesov so zachovanými salašmi – kolibami), stopám histórie – vojenská cesta "droga Barabów", katastrof – pád amerického bombardéra Liberator – i bitiek, ale aj drevenej architektúry a iných pamiatok. História Ochotnice siaha do XV. storočia, keď z rozhodnutia kráľa Vladislava Jagellonského dňa 24. marca 1416 bola na valašskom práve založená obec „Ochothnicza“. Súviselo to s významnou rolou valašských pastierov pri osídľovaní a obhospodarovaní týchto území. Obyčaje, ktoré so sebou priniesol tento kočovný ľud, sú dodržiavané dodnes a zanechali trvalú stopu nielen v spôsobe života obyvateľov Ochotnice, ale aj v ich jazyku a kultúre. Ochotnica sa v XVI. storočí stala oblasťou zbojníckej aktivity. Priali tomu nielen špecifické geografické podmienky – nedostupné hor-

ské úbočia, pastierske koliby, ale aj sympatie, ktorým sa zbojníci u obyvateľov Ochotnice tešili. Tak to bolo v celej, často dramatickej a bolestnej histórii dediny. Ochotnica je obec odbojná a pyšná. Jej obyvatelia nezohýbali šiju ani pred pánom, ani pred nepriateľom. Do histórie obce sa vpísali boje najprv s feudálnym útlakom, potom s hitlerovským okupantom. Počas II. svetovej vojny Nemci nazvali Ochotnicu „Partizánskou republikou“, pretože sa stala silným centrom odbojového hnutia na Podhalí. Tu sa zdržiaval jeden z bataliónov I. Pluku Podhalanských strelcov pod velením kapitána Juliana Zapała (pseudonym „Lampart“), ktorý v októbri 1944 zvedol najväčšiu partizánsku bitku v tomto regióne a následne zachránil amerických letcov zo zostrelého bombardéra „Liberator“. Najtragickejšou udalosťou v dejinách obce bola tzv. „Krvavá vigília“ dňa 23. decembra 1944, keď oddiely SS kruto potlačili odpor v obci Ochotnica Dolna, pričom zabili 56 obyvateľov a pálili budovy. V roku 1980 sa časť územia obce Ochotnica Górna stala súčasťou vzniknutého Gorčanského národného parku (Gorczański Park Narodowy), kde sa nachádzajú zaujímavé edukačné chodníky. Do Ochotnice okrem záujemcov o históriu v hojnom počte prichádzajú zberatelia lesných plodov a húb, hojnosťou ktorých ochotnické lesy oplývajú.

Ochotnica - the touristic heart of the Gorce

Ochotnica situated at a height of 1000 meters above sea level on a beautiful river of the same name, is the longest-23-km- village in Poland. It is surrounded by the mountains: the Lubań range from the south and Kiczora and the Gorce from the north. This makes Ochotnica a great staging area for Lubań, Turbacz and all the Beskidy Mountains. Ochotnica, located in the heart of the Gorce, is an ideal place for those who need to rest from the hustle and bustle of the city life as well as from crowded tourist resorts. It is not only unspoiled nature, but also amazing places of great cultural heritage (the vast forest clearings, with preserved huts – kolibas), historical remains – the Barabów road, disaster traces – of an American Liberator bomber crash- and battles, but also the wooden architecture and other monuments. The history of Ochotnica dates back to the fifteenth century, when on March 24, 1416 the King Władysław Jagiełło founded a village "Ochotnicza" according to the Wallachian law, which was related to Wallachian shepherds' important role in the settlement and development of the area. Customs and traditions of the nomadic tribes are still cultivated nowadays, and they left their trace not only in the style of living in Ochotnica, but also in their language and culture. Ochotnica became the sixteenth century centre of highland robbers activity. It was not only specific geographical conditions – inaccessible

slopes and shepherds' kolibas- that favoured the robbers, but also the sympathy for them from Ochotnica inhabitants. That was a part of the dramatic and often traumatic history of the village. Ochotnica has always been perceived as a rebellious, contentious, yet brave village. Its residents have never bowed and scraped to their feudal lords or the enemy. Both struggle for freedom against feudal oppression and years after against Nazi invaders shaped the history of the town. During World War II Ochotnica was called "The Guerilla Republic" by the Nazis as it was an active centre of resistance in the Podhale region. One of the battalions of the Podhale Rifles Regiment under the command of Captain Julian Zapała ("Leopard") was staying here, which, in October 1944, fought the largest guerilla battle in the region, and then rescued Liberator airmen shot down by the Nazis. The most tragic event in the history of the village was called "Bloody Christmas Eve " on 23 December 1944, when SS troops made the cruel pacification of Ochotnica Dolna, murdering 56 people and burning the town. Since 1980 a part of Ochotnica Górna has been included in the Gorce National Park, with numerous interesting educational trails. Because of its natural abundance Ochotnica is regularly visited not only by history lovers but also numerous forest berry pickers and mushroom gourmets.

Lechnica

Miejscowość leżąca na Magurze Spiskiej w dolinie Potoku Hawka. Pięknie położona i szczytująca się bardzo długą historią. W zachowanych dokumentach pierwsze wzmianki o Lechnicy (wówczas jeszcze nazywanej Lechnych) pochodzą z 1319 r., kiedy to magister Kokoš podarował wieś z 62 łanami kartuzom z pobliskiej Skały. Niedługo potem, bo w roku 1330, zakonnicy wybudowali nieopodal starego eremu, nowy klasztor nazwany Czerwonym Klasztorem. Dziś te dwa miejsca są połączone zabudową. W późniejszych wiekach różne były losy tutejszego klasztoru – od rozkwitu, kiedy to kilkanaście miejscowości tworzyło klasztorne państwo, po całkowity upadek w dobie reformacji. W 1704 r. biskup Nitry zapisał Lechnicę kamedułom, którzy musieli opuścić klasztor w 1782 r. po kasacji zakonów kontemplacyjnych przez cesarza Józefa II. Potem „klasztorne państwo” stało się własnością grekokatolickiego biskupstwa.

Pod koniec XVIII wieku była Lechnica już całkiem sporą miejscowością składającą się ze stu domów, a jej ponad pół tysiąca mieszkańców trudniło się głównie rolnictwem, pasterstwem, furmaństwem i wytwarzaniem przedmiotów z drewna. W Lechnicy pracował jako nauczyciel znany na Słowacji pisarz i botanik, a potem kustosz muzeum w Martinie – Wacław Vraný.

Dziś w miejscowości można podziwiać m.in. ogrodzony murem kościół rzymskokatolicki z początku XIV w. i dzwonnice z desek, a także oryginalne zrębowe domy w zabudowie szeregowej. Jest też Lechnica świetnym miejscem wypadowym dla rowerowych i pieszych wędrowek. Blisko stąd do muzeum w Czerwonym Klasztorze, Haligowskich Skał i przełomu Dunajca. Nieco dalsze wycieczki zaprowadzą nas nad Osturniańskie jeziora, do kasztelu Strażki, Kieżmarku, w Wysokie Tatry, do zamku w Starej Lubowni, Lewoczy, Spiskiego Zamku, czy Słowackiego Raju.

Lechnica

Obec ležiaca v Spišskej Magure v doline potoka Hawka. Pekne umiestnená a pýšiaca sa veľmi dlhou históriou. V zachovaných dokumentoch prvé zmienky o Lechnici (vtedy ešte nazývanej Lechnych) pochádzajú z roku 1319, keď magister Kokoš podaroval dedinu so 62 lánmi kartuziánom z blízkej Skały. Onedlho nato, v roku 1330, rehoľníci vybudovali neďaleko starej pustovne nový kláštor zvaný Červený kláštor. Dnes sú tie dve miesta prepojené zástavbou. V neskorších storočiach boli osudy tunajšieho kláštora rôzne – od rozkvetu, keď kláštorne panstvo tvorilo cez tucet obcí, po úplný úpadok v dobe reformácie. V roku 1704 nitriansky biskup venoval Lechnicu kamedulom, ktorí museli opustiť kláštor v roku 1782 po zrušení kontemplatívnych rádov cisárom Jozefom II. Potom sa „kláštorne panstvo” stalo vlastníctvom grékokatolíckeho biskupstva.

Koncom XVIII. storočia bola Lechnica už pomerne veľkou dedinou, ktorá sa skladala zo sto domov a jej takmer pol tisíce obyvateľov sa zaoberalo najmä roľníctvom, pastierstvom, furmanstvom a vytváraním drevených predmetov. V Lechnici pracoval ako učiteľ Václav Vraný, spisovateľ a botanik, a potom kustód múzea v Martine známy na Slovensku.

Dnes možno v obci obdivovať okrem iného rímskokatolícky kostol ohradený múrom zo začiatku XIV. storočia a doštenú zvonnicu, a tiež originálne zrubové domy v radovej zástavbe. Lechnica je tiež skvelým výpadovým miestom pre výlety pešo aj na bicykli. Je to odtiaľ blízko do múzea v Červenom Kláštore, na Haligovské skaly aj k prielomu Dunajca. O niečo dlhšie výlety nás zavedú k Osturnianskym jazerám, do kaštieľa Strážky, do Kežmarku, do Vysokých Tatier, do zámku v Starej Lubovni, do Levoče, na Spišský hrad či do Slovenského Raja.

Lechnica

Lies on The Spiska Magura in the stream of Hawka Valley. A Beautifully situated place boasts a very long history. The first reference of Lechnica (then called Lechnych) dates from 1319 according to the survived documents, when the master Kokos gave the village of 62 fields to the Carthusian Order from the nearby Skała. Shortly thereafter, in 1330, the monks built a new monastery called the Monastery of the Red near an old hermitage. Today, the two places are connected. In later centuries, the fortunes of the monastery varied from the heyday, when several villages formed a monastic state, to a total fall in the times of the Reformation. In 1704, the Bishop of Nitra bequeathed Lechnica to the Congregation of Monk Hermits of Camaldoli who had to leave the monastery in 1782 after the suppression of contemplative orders by the Emperor Joseph II. Then the monastic state be-

came the property of the Greek Catholic bishopric. At the end of the XVIII century a sizeable Lechnica village consisted of a hundred houses, inhabited by more than half a thousand people doing mainly agriculture, shepherding, horsewagoning and production of items made of wood. Vaclav Vraný, a well-known Slovakian writer and botanist, then the curator of the museum in Martin, worked as a teacher in Lechnica. Today you can admire the walled Roman Catholic church from the early XIV century and the bell tower made of boards, as well as original rustic terraced houses. Lechnica is also a great starting place for biking and hiking across the area. There is Red Monastery nearby, Haligowskie rocks and the Dunajec gorge. Slightly longer trips will take you to Osturniansky lakes, the Strážky castle, Kežmarok in High Tatras, the castles in Old Lubovna, Levoča, Spis, and the Slovak Paradise.

Krystyna Aleksander

Krystyna Aleksander (ur. 1930 r.), mieszka w Krościenku nad Dunajcem. Sztukę ludową uprawia od 1984 r. Maluje na płótnie, szkłe, tworzy witraże, wyrabia sztukę użytkową: malowanie ceramiki, zdobienie pisanek, kartki świąteczne, haft artystyczny i koronkarstwo. Autorka wierszy pisanych językiem literackim oraz gwarą. Wydała pięć tomików poezji, jest autorką hymnu Gimnazjum w Krościenku, posiada w swoim dorobku blisko 100 obrazów powstałych w różnej technice malarskiej. Uczestniczka kilkunastu wystaw. W Domu Pielgrzyma w Rzymie znajduje się jej obraz na szkłe pt. „Św. Kinga”. Hobby – praca na rzecz dzieci niepełnosprawnych, oraz prowadzenie zajęć plastycznych w miejscowej szkole. Zasłużona działaczka kultury, odznaczona odznaką Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego RP.

Krystyna Aleksander (nar. v roku 1930), býva v Kroščenku nad Dunajcom. Ludovému umeniu sa venuje od roku 1984. Maľuje na plátne, na skle, tvorí vitráže, vyrába úžitkové umenie: maľovanie keramiky, zdobenie kraslíc, sviatočné pohľadnice, umeleckú výšivku a čipkárstvo. Autorka veršov písaných literárnym jazykom aj nárečím. Vydala päť básnických zbierok, je autorkou hymny Gymnázia v Kroščenku, jej dielo tvorí takmer 100 obrazov vytvorených rôznymi maliarskymi technikami. Zúčastnila sa vyše tucta výstav. V Dome Pútnika v Ríme sa nachádza jej obraz na skle „Sv. Kinga”. Hobby – práca s hendikepovanými deťmi a vyučovanie výtvarnej výchovy v miestnej škole.

Krystyna Aleksander (born 1930), lives in Krościenko on the Dunajec River. A folk artist since 1984. Paints on canvas, glass, creates stained glass, pottery painting craft, Easter eggs, Christmas cards, artistic embroidery and lace making. The author of poems written both in literary language and local dialect, five volumes of which have already been published. The author of the school anthem for a Krościenko junior high school, as well as of nearly 100 paintings created in various painting techniques. Participated in several art exhibitions. One of her glass paintings "St. Kinga" can be seen in The Pilgrim's House in Rome. Hobbies – working for disabled children and conducting art classes at local schools.

Pieniny

*Wyciągają swe ramiona
Wielkie szczyty, nagie skały
Niebosiężne i wspaniałe,
Kto tych cudów mógł dokonać?*

*Wiem, Najwyższy Stwórca Świata
Chciał, by cudny ten zakątek
Granic Polski dał początek,
Cieszył oczy długie lata.*

*Rzucił wstęgę bystrej rzeki
U podnóża naszych Pienin,
Co szmaragdem się zieleni,
Szumiąc płynie w świat daleki.*

*Kto raz był, powrócić musi
Tutaj, w nasze okolice,
Wdrapać się na Sokolicę,
Która wszystkich pięknem kusi.*

*Za ten wielki Cud Natury
Po góralsku zaśpiewamy,
Polnych kwiatów bukiet damy,
Pokochaj nas – jak my góry.*

Stefania Baszak

 Stefania Baszak (ur. 1928 r.), emerytowana wychowawczyni przedszkolna, mieszka w Sromowcach Niżnych. Od 1955 r. uprawia haft pieniński, richelieu, malowanie pisanek, koronkarstwo szydełkowe, wyrabia z bibuły kwiaty i wiszące pająki oraz makramy. W swoim bogatym dorobku ma m.in. wykonanie ponad 8 tysięcy pisanek (wytrawianych kwasem solnym i malowanych woskiem), tysiąc papierowych kwiatów, ponad 100 sztuk haftów i 120 koronek. Uczestniczka licznych wystaw hafciarskich i koronczarskich. Laureatka nadanego przez Związek Podhalań tytułu „Zasłużona dla Kultury Podhalańskiej” (2005 r.). Jej prace znajdują się w wielu domowych kolekcjach. Miłośniczka pienińskiej sztuki ludowej i historii. Kolekcjonuje eksponaty etnograficzne, utrwała na wideo lokalne zwyczaje, zbiera teksty pieśni i przyspiewek, spisuje związane z Pieninami legendy, pisze pienińską gwara wiersze i utwory dla dzieci.

 Stefania Baszak (nar. v roku 1928), vychovávateľka v materskej škôlke na dôchodku, býva v obci Sromowce Nižne. Od roku 1955 sa venuje pieninskej výšivke, richelieu, maľovaniu kraslíc, háčkovanej čipke, vyrába papierové kvety a visiace pavúky a tiež makramé. Jej bohaté dielo zahŕňa okrem iného výrobu vyše 8 tisíc kraslíc (leptaných kyselinou solnou a maľovaných voskom), tisíc papierových kvetov, vyše 100 kusov výšiviek a 120 čipiek. Účastníčka početných výšivkárskech aj čipkárskech výstav. Laureátka titulu udeleného Zväzom Podhalaňanov „Zaslúžilá pre Podhalaňskú kultúru” (rok 2005). Jej práce sa nachádzajú v mnohých domácich zbierkach. Milovníčka pieninského ľudového umenia a histórie. Zbiera etnografické exponáty, nahráva na video miestne obyčaje, zbiera texty piesní a popevkov, spisuje legendy súvisiace s Pieninami, píše verše a dielka pre deti pieninským nárečím.

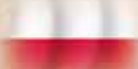

 Stefania Baszak (born 1928), a retired nursery teacher, lives in Sromowce Niżne. Since 1955 she has been creating artistic Pieniny embroidery, richelieu, Easter eggs, crochet lace, tissue paper flowers, folk chandeliers and macramé. The artist's achievements include more than 8,000 Easter eggs (hydrochloric-acid-etched and wax-painted), a thousand paper flowers, more than 100 pieces of embroidery and 120 pieces of lace. Participated in numerous embroidery and lace exhibitions. The winner of the prominent title "The Meritorious to the Podhale Culture" awarded by The Podhale Association (2005). Her works are very popular with art collectors. A lover of the Pieniny folk art and history. Collects ethnographic exhibits, films the local customs and traditions, collect texts of folk songs and local chants, keeps a record of the Pieniny region legends, writes the Pieniny dialect poems and songs for children.

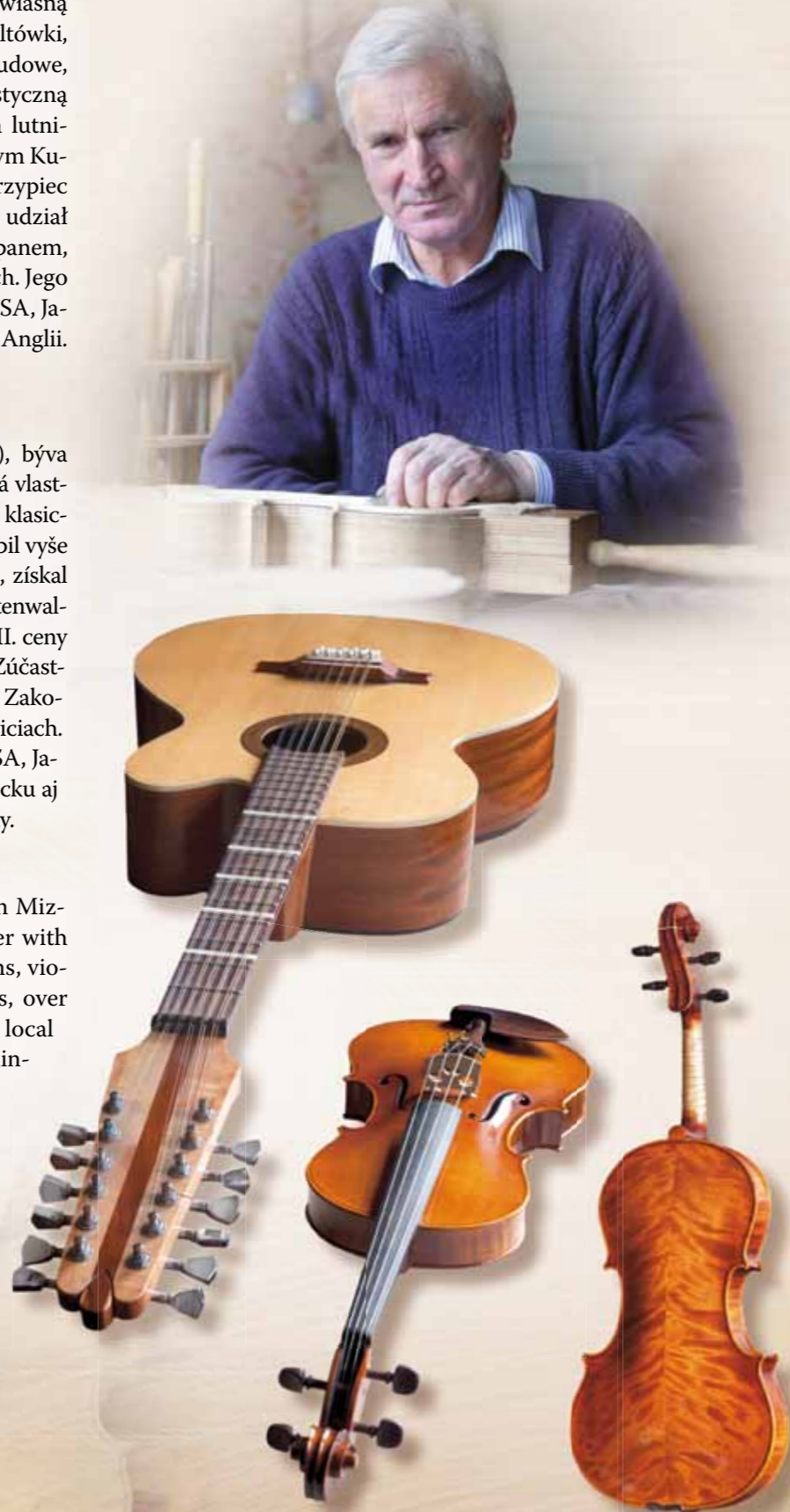

Jan Bator

 Jan Bator (ur. 1949 r.), mieszka w Mizernernej. Technik lutnik, prowadzi własną pracownię budując skrzypce, altówki, gitary klasyczne i instrumenty ludowe, których wykonał ponad 100. Działalność artystyczną uprawia od 1989 r. wyróżniany na konkursach lutniczych w Cremonie, Mittenwald, Moskwie, Dolnym Kubinie i Poznaniu. Laureat II nagrody w kat. skrzypiec podczas konkursu w Poznaniu (1995 r.). Brał udział w wystawach lutniczych w Luksemburgu, Zakopanem, Książu, Lublinie, Łańcucie Krakowie i Katowicach. Jego instrumentów używają filharmonicy w Polsce, USA, Japonii, Australii, Francji, Hiszpanii, Niemczech i Anglii. Hobby – oprócz muzyki, sporty rekreacyjne.

 Jan Bator (nar. v roku 1949), býva v obci Mizerna. Výrobca huslí, má vlastnú dielňu, kde vyrába husle, violy, klasické gitary a ľudové hudobné nástroje, ktorých urobil vyše 100. Umeleckej činnosti sa venuje od roku 1989, získal ocenenia na súťažiach husliarov v Cremona, Mittenwalde, Moskve, Dolnom Kubíne a Poznani. Laureát II. ceny v kategórii huslí počas súťaže v Poznani (1995). Zúčastnil sa na husliarskych výstavách v Luxemburgu, Zakopanem, Książi, Lubline, Łańcucie, Krakove i Katowiciach. Jeho nástroje používajú filharmonici v Poľsku, USA, Japonsku, Austrálii, Francúzsku, Španielsku, Nemecku aj Anglicku. Hobby – okrem hudby rekreačné športy.

 Jan Bator (born 1949) lives in Mizerna. a professional violin maker with his own studio, producing violins, violas, guitars and folk instruments, over 100 of which have been produced so far. A local artist since 1989, awarded in numerous violin-making competitions in Cremona, Mittenwald, Moscow, Dolny Kubin and Poznań. The second-prize winner in the violin category at the contest in Poznań (1995). Participated in exhibitions of violin making in Luxembourg, Zakopane, Książ, Lublin, Kraków, Katowice and Łańcut. His instruments are used by philharmonic orchestras in Poland, the USA, Japan, Australia, France, Spain, Germany and England. Hobby – in addition to music, active leisure recreation.

Stanisław Gąsienica

 Stanisław Gąsienica (ur. 1952 r.), mieszka w Kluszkowcach. Z zawodu leśnik, obecnie na rencie. Od 1967 r. uprawia rzeźbę, malarstwo i lutnictwo, w dorobku posiada m.in. 30 obrazów, 10 rzeźb, trzy egzemplarze skrzypiec i altówkę. Swoje obrazy wystawiał przed laty w Krakowie. Jego rzeźba przedstawiająca Ojca Świętego Jana Pawła II znajduje się w kościele parafialnym w Rzgowie k. Łodzi, a rzeźba św. Józefa w Łodzi. Interesuje się góralską muzyką ludową, której jest instruktorem, gra na skrzypcach, basach i akordeonie.

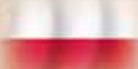
 Stanisław Gąsienica (nar. v roku 1952), býva v obci Kluszkowce. Povoláním leśník, v súčasnosti na invalidnom dôchodku. Od roku 1967 sa venuje rezbárstvu, maliarstvu a výrobe hudobných nástrojov, jeho dielo tvorí okrem iného 30 obrazov, 10 sôch, tri kusy huslí a viola. Svoje obrazy vystavoval pred rokmi v Krakove. Jeho socha predstavujúca Svätého Otca Jána Pavla II sa nachádza vo farskom kostole v obci Rzgow pri Łodzi, a socha sv. Jozefa v Łodzi. Zaujíma sa o goralskú ľudovú hudbu, je jej inštruktorom, hrá na husliach, na base aj akordeóne.

 Stanisław Gąsienica (born 1952). Lives in Kluszkowce. A forester by profession, currently old-age pensioner. A painter, sculptor and violin maker since 1967, the author of 30 paintings, 10 sculptures, three hand-made violins and a viola. Exhibited his paintings in Kraków. The author of the sculpture of Pope John Paul II from Rzgów parish church (near Łódź), and the statue of St. Joseph in Łódź. Keen highlander folk music instructor, violin, double-bass and accordion player.

Wojciech Błachut

 Wojciech Błachut (ur. 1962 r.) mieszka w Ochotnicy Dolnej. Technik z wykształcenia, zawód wykonywany – meblarstwo artystyczne. Od dwudziestu pięciu lat zajmuje się sztuką ludową, uprawiając malarstwo, rysunek i rzeźbę. W swoim dorobku posiada ponad 100 obrazów olejnych, ponad 50 akwareli, oraz 20 rzeźb i wiele rysunków. Wiele prac Pana Wojciecha znajduje się w prywatnych zbiorach. Ulubionym zajęciem poza uprawianą sztuką jest chodzenie po ukochanych górach.

 Wojciech Błachut (nar. v roku 1962) býva v Ochotnicy Dolnej. Vzdelaním technik, vykonávané povolanie – umelecké stolárstvo. Už dvadsaťpäť rokov sa zaoberá ľudovým umením, venuje sa maliarstvu, kresbe aj sochárstvu. V jeho diele sa nachádza vyše 100 olejomalieb, vyše 50 akvarelov, 20 sôch a veľa kresieb. Veľa prác pána Wojciecha sa nachádza v súkromných zbierkach. Jeho obľúbenou činnosťou je okrem umeleckej tvorby chodenie po milovaných horách

 Wojciech Błachut (born 1962) lives in Ochotnica Dolna. A technician, artistic furniture maker by profession. For twenty-five years of experience in folk art, he has been specializing in painting, drawing and sculpture. He is the author of more than 100 oil paintings, 50 watercolours and 20 sculptures and numerous drawings. His works are parts of many private collections. Favourite activity - apart from the visual art - hiking his beloved mountains.

Anna Czajka

 Anna Czajka (ur. 1965 r.), z zawodu krawcowa, mieszka w Ochotnicy Górnej. Od pięciu lat uprawia malarstwo na szkle i płótnie oraz zdobienie naczyń. W swoim dorobku posiada 30 obrazów. Brała udział w wystawach zbiorowych organizowanych przez Miejski Ośrodek Kultury w Nowym Targu. Hobby – muzyka.

 Anna Czajka (nar. v roku 1965), povoláním krajčírka, býva v obci Ochotnica Górna. Od svojich piatich rokov sa venuje maľovaniu na sklo aj na plátno a zdobeniu riadu. Jej dielo tvorí 30 obrazov. Zúčastnila sa na kolektívnych výstavách organizovaných Mestským kultúrnym strediskom v Novom Targu. Hobby – hudba.

 Anna Czajka (born 1965), a professional dressmaker, lives in Ochotnica Górna. Glass and canvas painter, pottery decorator with five year's experience. The author of 30 masterpieces. Participated in exhibitions organized by the Municipal Cultural Centre in Nowy Targ. Hobbies – music.

Maria Czepiel

Maria Czepiel (ur. 1939 r.), z zawodu cholewkarz, obecnie na emeryturze. Mieszka w Krościenku nad Dunajcem. Od ponad 50 lat uprawia haft (haftuje m.in. pienińskie stroje ludowe) i malarstwo na szkle o tematyce regionalnej i religijnej. Prace jej autorstwa można na co dzień oglądać w Galerii w Krościenku, a także w Muzeum Sztuki Ludowej w Lublinie, stałej wystawie „Etnika” w Krakowie przy ul. Gołębiej, oraz w szczawnickim muzeum. Wyróżniona m.in. nagrodą ministra kultury, laureatka licznych wyróżnień na konkursach sztuki ludowej.

Maria Czepiel (nar. v roku 1939), povoláním obuvníčka, v súčasnosti na dôchodku. Býva v Kroščenku nad Dunajcom. Vyše 50 rokov sa venuje vyšívke (vyšíva okrem iného pieninské ľudové kroje) a malovaniu na sklo s regionálnou a náboženskou tematikou. Jej výtvary možno každodenne obdivovať v Galérii v Kroščenku a tiež v Múzeu ľudového umenia v Lubline, na stálej výstave „Etnika” v Krakove na ulici Gołębia a v ščavnickom múzeu. Ocenená okrem iného cenou ministra kultúry, laureátka početných ocenení na súťažiach ľudového umenia.

Maria Czepiel (born 1939), a boot leather stitcher by profession, now retired. Lives in Krościenko on the Dunajec. The master of embroidery (including the Pieniny folk costumes) as well as glass religious and regional painting. Her masterpieces are exhibited at the Krościenko Gallery, and in Folk Art Museum in Lublin, a permanent exhibition "Ethnics" in Kraków, Gołębia Street, and Szczawnica local museum. Awarded the Minister of Culture Award, Frequent folk art competition prize-winner.

Stanisław Czepiel

Stanisław Czepiel (ur. 1936 r.), emerytowany dyrygent, muzyk i lutnik. Mieszka w Krościenku nad Dunajcem.

Od najmłodszych lat zajmuje się m.in. rzeźbą, rysunkiem, malarstwem oraz poezją. W swoim dorobku – oprócz nauczania w szkołach muzycznych, gry na skrzypcach w zespołach kameralnych i orkiestrze oraz występów w chórach – posiada przez siebie zbudowane skrzypce, altówki, wiolonczele, gęśle i altówki, a także liczne rzeźby, obrazy i trzy tomyki wierszy. Uczestnik wielu krajowych wystaw, wyróżniony nagrodą ministra kultury. Jego prace można oglądać w Muzeum Sztuki Ludowej w Lublinie, Galerii w Nowym Targu oraz stałej wystawie „Etnika” w Krakowie przy ul. Gołębiej.

Stanisław Czepiel (nar. v roku 1936), dirigent, hudobník a husliar na dôchodku. Býva v Kroščenku nad Dunajcom. Od detstva sa venuje okrem

iného vyrezávaniu, kresbe, maliarstvu a poézii. Jeho dielom sú – okrem vyučovania v hudobných školách, hry na husliach v komorných skupinách aj v orchestri a výstupov v chóroch – ním vytvorené husle, violy, violončelá, gusle a violy, a tiež početné sochy, obrazy a tri zbierky veršov. Účastník mnohých regionálnych výstav, ocenený cenou ministra kultúry. Jeho práce možno vidieť v Múzeu ľudového umenia v Lubline, v Galérii v Novom Targu a na stálej výstave „Etnika” v Krakove na ulici Gołębia.

Stanisław Czepiel (born 1936), a retired conductor, musician and violin maker. Lives in Krościenko on the Dunajec. An artist creating sculpture, drawing, painting and poetry for many years. Artistic achievements – in addition to music school teaching, playing the violin in chamber ensembles and orchestra, and choir performances – include handcrafted regular and traditional folk violins, violas, cellos, as well as numerous sculptures, paintings and three volumes of poetry. Participant of many national exhibitions, awarded the Minister of Culture prize. His works of art are exhibited in the Folk Art Museum in Lublin, Nowy Targ Art Gallery and the permanent exhibition "Ethnics" in Kraków, Gołębia Street.

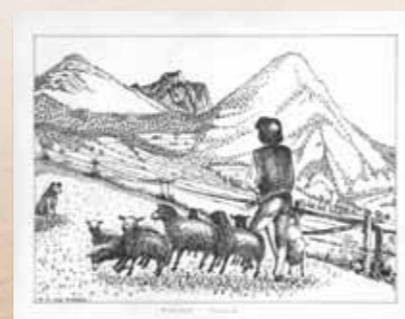
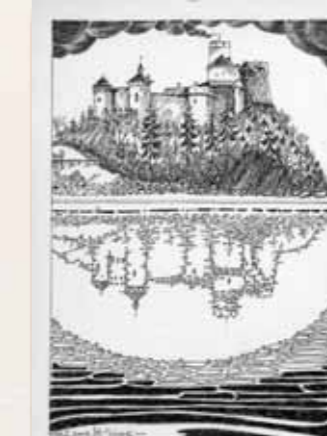
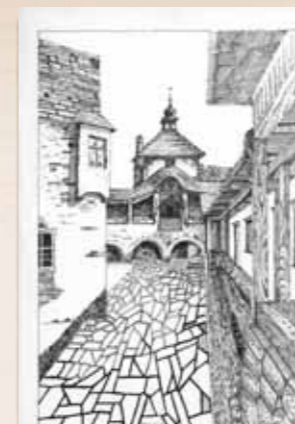

Stanisław Górecki

 Stanisław Górecki (ur. 1954 r.), mieszka w Sromowcach Wyżnych. Z zawodu geodeta i muzyk, pracuje jako organista w miejscowym kościele. Od 1974 r. uprawia rysunek, grafikę, a wcześniej malarstwo i rzeźbę. W swoim dorobku posiada kilkadziesiąt rysunków, 10 płaskorzeźb i obrazów. W ostatnich latach wystawiał swoje prace na licznych wystawach w regionie, a od pięciu lat jego rysunki drukowane są w roczniku „Prace Pienińskie”. Interesuje się historią swojego regionu, muzyką, literaturą, prowadzi gospodarstwo rolne i uprawia flisactwo na Dunajcu.

 Stanisław Górecki (nar. v roku 1954), býva v obci Sromowce Vyžne. Povolaním je geodéta a hudobník, pracuje ako organista v miestnom kostole. Od roku 1974 sa venuje kresbe, grafike, predtým aj maliarstvu a sochárstvu. Jeho dielo tvorí niekoľko desiatok kresieb, 10 reliéfov a obrazov. V posledných rokoch vystavoval svoje práce na početných výstavách v regióne, a posledných päť rokov sú jeho kresby publikované v ročníku „Prace Pienińskie”. Zaujíma sa o históriu svojho regiónu, hudbu, literatúru, je samostatne hospodáriacim roľníkom a venuje sa pltníctvu na Dunajci.

 Stanisław Górecki (born 1954). Lives in Sromowce Wyżne. A surveyor and a musician by profession, working as a local church organist. A Specialist in artistic drawings and graphics since 1974, earlier – a painter and sculptor. The author of several dozen drawings, 10 bas-reliefs and paintings, exhibited works at numerous regional exhibitions in recent years, his drawings are printed in the yearbook, "The Works of the Pieniny". Interested in the history of the region, music and literature. Owns a farm and rafts on the Dunajec.

Krystyna Grywalska

 Krystyna Grywalska (ur. 1934 r.), emerytowana nauczycielka (technik plastyk), mieszka w Sromowcach Niżnych. Od 1970 r. uprawia malarstwo i haft (malarstwo na szkle, olejne i akrylowe), dekoracje witryn sklepowych oraz papieroplastykę. W swoim dorobku ma m.in. około 200 obrazów, 180 sztuk haftów (serwetki, obrusy) i ponad 30 sztuk haftu użytkowego (sukienki, garsonki, bluzki). Uczestniczka licznych wystaw zbiorowych w Warszawie, Łopusznej oraz wystaw indywidualnych w Krościenku i Kluszkowcach. Jej prace znajdują się w prywatnych domach w Szwecji, USA, Hiszpanii. Zbiera książki.

 Krystyna Grywalska (nar. v roku 1934 r.), učiteľka na dôchodku (výtvarné techniky), býva v obci Sromowce Nižne. Od roku 1970 sa venuje maliarstvu a výšivke (maľovanie na skle, oleje a akryly), dekorácie výkladov obchodov a plastiky z papiera. Jej dielo tvorí okrem iného okolo 200 obrazov, 180 kusov výšiviek (obrúsky, obrusy) a vyše 30 kusov úžitkovej výšivky (šaty, kostýmy, blúzky). Účastníčka početných kolektívnych výstav vo Varšave, v Łopusznej a individuálnych výstav v Krościenku a Kluszkowciach. Jej práce sa nachádzajú v súkromných domoch vo Švédsku, v USA, v Španielsku. Zbiera knihy.

 Krystyna Grywalska (born 1934), a retired teacher (art classes), lives in Sromowce Niżne. Since 1970 her passion has been painting (oil, acrylic, glass painting) and embroidery, decorating shop-window displays and paper art. She is the author of about 200 paintings, 180 pieces of embroidery (napkins, tablecloths) and more than 30 pieces of embroidered clothing (dresses, suits, blouses). She participated in numerous group exhibitions in Warsaw, Łopuszna and individual exhibitions in Krościenko and Kluszkowce. Her works are popular with collectors from Sweden, USA, Spain. Hobbies – collecting books.

Marian Grywalski

 Marian Grywalski (ur. 1930), emerytowany monter linii telefonicznych ze Sromowiec Niżnych. Od 1944 tworzy płaskorzeźby, których ma w swoim dorobku pięćdziesiąt. Niektóre z nich znajdują się w prywatnych kolekcjach na terenie Polski. Hobby – ogrodnictwo.

 Marian Grywalski (nar. v roku 1930), montér telefónnych liniek na dôchodku z obce Sromowce Nižne. Od roku 1944 tvorí reliéfy, ktorých má v svojom portfóliu päťdesiat. Niektoré z nich sa nachádzajú v súkromných zbierkach na teréne Poľska. Hobby – záhradkárstvo.

 Marian Grywalski (born 1930), a retired telephone line fitter from Sromowce Niżne. The author of bas-relief works of art, fifty of which have been created since 1944. Some of them belong to private art collections throughout Poland. Hobbies – gardening.

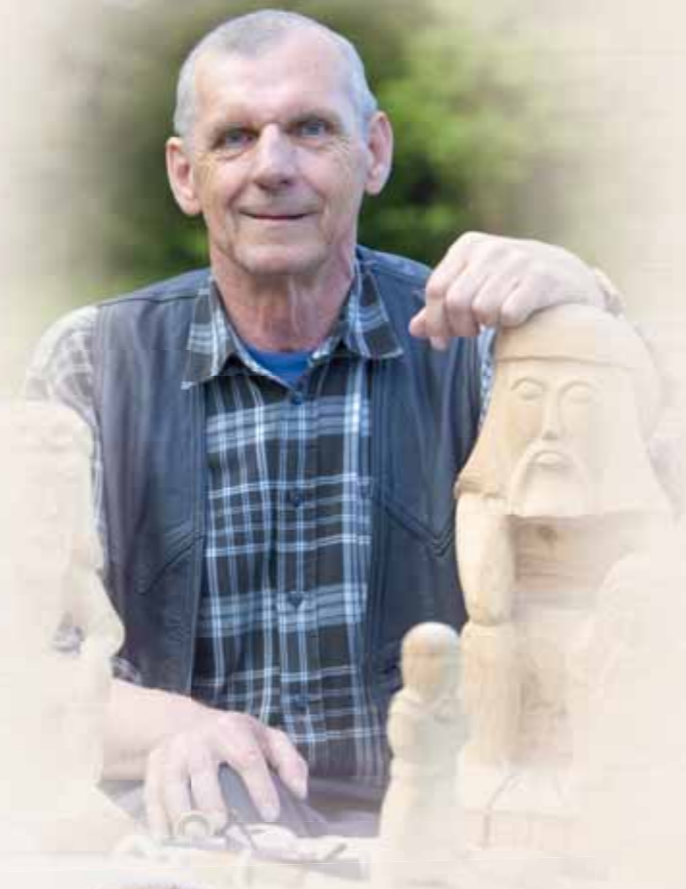

Stanisław Jabłoński

 Stanisław Jabłoński (ur. 1948 r.), rzeźbiarz, mieszka w Kluszkowcach. Od 1964 r. rzeźbi w drewnie, autor ok 100 prac, laureat licznych nagród i wyróżnień na konkursach sztuki ludowej. Jego prace znajdują się m.in. w muzeach w Rabce, Krakowie i Toruniu. Hobby – turystyka.

 Stanisław Jabłoński (nar. v roku 1948), invalidný dôchodca, býva v obci Kluszkowce. Od roku 1964 vyrezáva do dreva, autor približne 100 prác, laureát početných cien a vyznamenaní na súťažiach ľudového umenia. Jeho práce sa nachádzajú okrem iného v múzeách v Rabke, v Krakove a v Toruni. Hobby – turistika.

 Stanisław Jabłoński (born 1948), an old-age-pensioner, lives in Kluszkowce. A wood sculptor since 1964, the author of about 100 works of art, with numerous awards in competitions of folk art. His masterpieces are displayed in museums in Rabka, Kraków and Toruń. Hobbies – tourism.

Józef Królczyk

 Józef Królczyk (ur. 1964 r.), mieszka w Ochotnicy Górnej. Z zawodu technik budowlany, z zamiłowania rolnik. Działalność artystyczną uprawia od 1982 roku. W swoim dorobku posiada kilkanaście wykonanych rzeźb, rzeźbione meble, oraz sosreby (rzeźbione belki stropowe). Miłośnik przyrody, zaangażowany w działalność kulturalną, członek Oddziału Związku Podhalan w Ochotnicy Górnej, były prezes Oddziału. Ulubionym hobby poza wymienionymi jest gra na różnych instrumentach muzycznych.

 Józef Królczyk (nar. v roku 1964), býva v Ochotnicy Górnej. Povoláním stavebný technik, roľník zo záľuby. Umeleckej činnosti sa venuje od roku 1982. V jeho diele sa nachádza niekoľko urobených sôch, vyrezávaný nábytok a tzv. sosreby (vyrezávané stropné trámy). Milovník prírody, angažovaný do kultúrnej činnosti, člen Oddielu Zväzu Podhalanov (Oddiel Zväzku Podhalan) v Ochotnicy Górnej a jeho bývalý predseda.

Okrem už zmienených záľub je jeho obľúbeným hobby hranie na rôznych hudobných nástrojoch.

 Józef Królczyk (born 1964), lives in Ochotnica Górna. A construction worker by profession, loves farming. He has been involved in arts since 1982. The author of several sculptures, carved furniture, and sosreby (carved wooden beams). Lover of nature, engaged in cultural activities, a member of Ochotnica Górna Branch of the Podhale Association, former chairman of the Branch. Hobbies, except for the above, – playing various musical instruments.

Marian Knutelski

 Marian Knutelski (ur. 1967 r.), z zawodu stolarz, prowadzi własne gospodarstwo rolne w Grywałdzie. Od 1981 r. uprawia rzeźbę i płaskorzeźbę, autor kilkudziesięciu prac. Współpracuje z Gminnym Centrum Kultury w Krościenku nad Dunajcem i Szkołą Podstawową w Grywałdzie, wystawiał m.in. w Nowym Sączu i Muzeum Narodowym w Krakowie. Jego rzeźby znajdują się w kościołach w Grywałdzie i Poznaniu.

 Marian Knutelski (nar. v roku 1967), povoláním stolár, má vlastné roľné hospodárstvo v Grywałde. Od roku 1981 sa venuje sochárstvu a reliéfnej tvorbe, autor niekoľkých desiatok prác. Spolupracuje s Obecným centrom kultúry v Krościenku nad Dunajcom a Základnou školou v Grywałde, vystavoval okrem iného v Novom Senci a Národnom múzeu v Krakove. Jeho sochy sa nachádzajú v kostoloch v Grywałde a Poznani.

 Marian Knutelski (born 1967), a carpenter by profession, a farmer, lives in Grywałd. Since 1981 a bas-relief sculptor, the author of several works. He cooperates with the Municipal Cultural Centre in Krościenko on the Dunajec as well as with an elementary School in Grywałd. His masterpieces have been exhibited in Nowy Sącz and the National Museum in Kraków. His sculptures are part of interior decoration of churches in Grywałd and Poznań.

Jakub Królczyk

Jakub Królczyk (ur. 1939 r.), emerytowany kamieniarz, mieszka w Kluszkowcach. Były prezes Stowarzyszenia Twórców Ludowych Polski Południowej. Rzeźbi w drewnie od 15. roku życia – głównie świątki, górali, ptaki. Dużo później zajął się również malarstwem na płótnie i szkle. Najczęstsze motywy w jego twórczości, to góralszczyzna i pobliskie Pieniny. Swoje prace prezentował na ponad 60 wernisażach, konkursach i wystawach, m.in. „Sabałowych Bajaniach”, Kongresie Wsi w Częstochowie, w Starej Kordegardzie w Warszawie, na biennale w Nowym Sączu. Dwukrotnie uhonorowany Nagrodą Ministra Kultury i Sztuki (1973 i 1976). Jego obrazy znajdują się w muzeach w całej Polsce, a także w prywatnych kolekcjach w Niemczech, Włoszech i Austrii. Hobby: malarstwo i rzeźba.

Jakub Królczyk (nar. 1939), kamenár na dôchodku, býva v Kluszkowciach. Bývalý predseda združenia Stowarzyszenie Twórców Ludowych Polski Południowej (Združenie ľudových tvorcov južného Poľska). Vyrezáva do dreva od svojich 15 rokov – najmä svätcov, gorolov a vtáky. Omnoho neskôr sa začal venovať aj maľovaniu na plátne a na skle. Najčastejšie sa v jeho tvorbe vyskytujú goralské motívy a blízke Pieniny. Svoje práce prezentoval na vyše 60 vernisážach, súťažiach a výstavách, okrem iného „Sabałowe Bajania”, Kongres Wsi v Čenstochovej, v Starej Kordegarde vo Varšave, na biennale v Novom Sonči. Dvakrát poctený Cenou ministra kultúry a umenia (1973 a 1976). Jeho obrazy sa nachádzajú v múzeách po celom Poľsku, a tiež v súkromných zbierkach v Nemecku, v Taliansku a Rakúsku. Hobby: maliarstvo a sochárstvo.

Jakub Królczyk (born 1939), a retired mason, lives in Kluszkowce. Former President of the South Poland Association of Folk Artists. Has been sculpting in wood since the age of 15 – mostly holy images, highlanders, birds. Much later he also took up painting on canvas and glass. The works, most common themes of which are folklore and the nearby Pieniny, have been presented at over 60 private views, competitions and exhibitions, including "Sabałowe Bajania" Rural Congress in Częstochowa, the Old Kordegarda in Warsaw, at the biennale in Nowy Sącz. Twice honoured with the Ministry of Culture and Art Award (1973 and 1976). His paintings can be seen in museums throughout Poland, as well as in private collections in Germany, Italy and Austria. Hobbies: painting and sculpture.

Jan Kubik

Jan Kubik (ur. 1945 r.), emerytowany piekarz, rolnik-hodowca. Mieszka w Krościenku nad Dunajcem. Od 1960 r. uprawia m.in. krawiectwo góralskie regionu Pienin (portki, cuchy, sukmany), czyli krój, szycie i haft. Muzyk ludowy i tancerz, gra na skrzypcach, oktawach i trombie, śpiewak i gawędziarz. Prymista Kapeli Jaśka Kubika, której jest założycielem i liderem. Wykonane przez niego stroje używają gazdowie pienińscy, flisacy i zespoły regionalne. Uczestnik i laureat licznych wystaw krajowych, zdobywca pierwszych miejsc w kategorii instrumentalistów i śpiewaków m.in. na „Sabałowych Bajaniach” w Bukowinie Tatrzańskiej, nagrody głównej w Międzynarodowym Festiwalu Folkloru Karpat w Trzcini (Kapela Jaśka Kubika), oraz trzykrotny zwycięzca konkursu gry na instrumentach pasterskich w Ciechanowcu w kategorii trombity. Ponadto trzykrotny zwycięzca i laureat Grand Prix konkursu Muzyk Podhalański „Góralskie Nuciki” (Kapela Jaśka Kubika). Jego prace można zobaczyć w Muzeum Etnograficznym w Krakowie, Toruniu, Lublinie, oraz Muzeum w Szczawnicy. Hobby – hodowla owiec i kóz.

Jan Kubik (nar. v roku 1945), pekár na dôchodku, roľník-chovateľ. Býva v Kroščenku nad Dunajcom. Od roku 1960 sa venuje okrem iného výrobe goralských krojov pre región Pienin (nohavice – portki, hune – cuchy, dlhé haleny – sukmany), čiže strihaniu, šitiu aj vyšívaniu. Ludový hudobník a tanečník, hrá na husliach, oktawach a trombite, spevák a rozprávač. Primáš Kapely Jaśka Kubika, je jej založiteľom a vodcom. Kroje, ktoré vyrobil, používajú pieninskí gazdovia, pltníci a regionálne skupiny. Účastník a laureát početných krajových výstav, získal prvé miesta v kategórii nástrojových hudobníkov a spevákov o.i. na podujatí „Sabałowe Bajania” v Tatranskej Bukovine, hlavnú cenu na Medzinárodnom festivale folklóru Karpát v Trzcini (Kapela Jaśka Kubika) a je trojnásobným víťazom súťaže v hre na pastierskych nástrojoch v Ciechanowci v kategórii trombity. Okrem toho je trojnásobným víťazom a laureátom Grand Prix súťaže Muzyk Podhalański „Góralskie Nuciki” (Kapela Jaśka Kubika). Jeho práce možno vidieť v Etnografickom múzeu v Krakove, v Toruni, v Lubline a v múzeu v Ščavnici. Hobby – chov oviec a kóz.

Jan Kubik (born 1945), a retired baker, a farmer. He lives in Krościenko on the Dunajec. As an artist he has been specializing in the Pieniny region folk clothing tailoring (pants, coats, russet coats), including cutting, sewing and embroidery. A folk musician and dancer, playing the violin, alphorn and octaves, a singer and storyteller. He is the founder, manager and leading musician of Jaśko Kubik Band. Folk costumes tailored by him are worn by the Pieniny farmers, rafts men and regional folk bands. A Participant and winner of numerous national exhibitions, with first prizes in the category of instrumentalists and singers, including "Sabałowe Bajania" folk show in Bukowina Tatrzańska, the first prize in the International Carpathian Folklore Festival in Trzcina (Jaśko Kubik Band) and three-time winner of the pastoral instruments contest in Ciechanowiec (alphorn category). Moreover, the three-time winner and the winner of the Grand Prix award in the competition The Podhale Musician – "Highlander's Notes" (Jaśko Kubik Band). His works are exhibited in the Ethnographic Museum in Krakow, Toruń, Lublin and Szczawnica Museum. His hobby – sheep and goat farming.

Anna Oleś

 Anna Oleś (ur. 1946 r.), emerytka, mieszka w Krościenku nad Dunajcem. Od 1986 r. uprawia regionalny haft artystyczny i użytkowy – obrazy, haft płaski pełny, gobelinowy, krzyżykowy. W swoim dorobku posiada m.in. 45 obrazów wykonanych różnymi technikami, które to prace prezentowała na licznych wystawach w regionie. Hobby – zbiera anioły, filiżanki i sowy.

 Anna Oleś (nar. v roku 1946), dôchodkyňa, býva v Kroščenku nad Dunajcom. Od roku 1986 r. sa venuje regionálnej umeleckej aj úžitkovej výšivke – obrazy, výšivka plným plochým stehom, gobelínová a krížiková. Jej dielo tvorí okrem iného 45 obrazov vykonaných rôznymi technikami, práce prezentované na početných výstavách v regióne. Hobby – zbiera anjelov, šálky a sovy.

 Anna Oleś (born 1946), retired, lives in Krościenko on the Dunajec. Since 1986 she has been cultivating regional embroidery art – pictures, flat and full embroidery, tapestry and cross stitch embroidery. She is the author of 45 images – various techniques, which were displayed at numerous exhibitions in the region. Hobbies – collecting angel and owl figurines, cups.

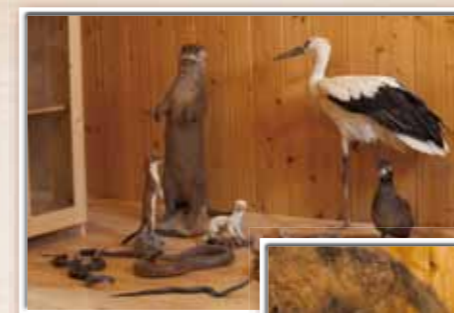

Tadeusz Oleś

 Tadeusz Oleś (ur. 1940 r.), z zawodu preparator zoolog, obecnie na emeryturze. Od 1960 r. zajmuje się kuśnierstwem oraz preparowaniem zwierząt w różnych materiałach m.in. dla muzeów przyrodniczych. Jego prace są prezentowane na wystawach i ekspozycjach przyrodniczych oraz łowieckich w muzeach kilku parków narodowych i krajobrazowych. Przygotowywał eksponaty przyrodnicze dla celów filmowych i naukowych (Polskiej Akademii Nauk), oraz celów dydaktycznych dla uczelni wyższych w Krakowie i Poznaniu.

 Tadeusz Oleś (nar. v roku 1940), povoláním zoológ preparátor, v súčasnosti na dôchodku. Od roku 1960 sa zaoberá kožušníctvom a preparovaním zvierat v rôznych materiáloch okrem iného pre prírodopisné múzeá. Jeho práce sú prezentované na výstavách a prírodopisných aj poľovníckych expozíciách v múzeách niekoľkých národných aj krajinných parkov. Pripravoval prírodopisné exponáty na filmové i vedecké účely (Polska Akademia Nauk) i na didaktické účely pre vyššie školy v Krakove a v Poznani.

 Tadeusz Oleś (born 1940), a professional zoologist specimen maker, now retired. Since 1960 he has been dealing with furriery and making animal specimens in various materials to display in natural museums. His works are presented at exhibitions of nature and hunting and in several national and scenic parks. The author of exhibits used in films and for scientific (Polish Academy of Sciences) and teaching purposes for universities in Kraków and Poznań.

Jan Semancik

 Jan Semancik (ur. 1954 r.), bezrobotny, mieszka w Lechnicy. W wieku 14 lat nauczył się wyrabiania wiklinowych koszyków, ale na szerszą skalę zajął się tym w 1997 r. Rocznie wyrabia ok. 15 sztuk koszyków różnej wielkości, które sprzedaje lub rozdaje jako prezenty. W 2006 r. miał własną wystawę w Lechnicy. Wykonuje też murarskie prace z kamienia. Jego hobby to przyroda i zbieranie grzybów.

 Ján Semančík (nar. v roku 1954), nezamestnaný, býva v Lechnici. Vo veku 14 rokov sa naučil vyrábať košíky z vrbového prútia, ale vo väčšom rozsahu sa tým začal zaoberať až v roku 1997. Ročne vyrobí asi 15 kusov košíkov rôznej veľkosti, ktoré predá alebo rozdá ako darčeky. V roku 2006 mal vlastnú výstavu v Lechnici. Vykonáva tiež murárske práce z kameňa. Jeho hobby je príroda a zbieranie húb.

 Jan Semancik (born 1954), unemployed, lives in Lechnica. At the age of 14 he learned to make wicker baskets, but he got involved in that exclusive handicraft in 1997. He makes yearly about 15 pieces of baskets of various sizes, which he sells or distributes as gifts. In 2006, he had his individual exhibition in Lechnica. In addition, he performs masonry work in stone. His hobby is nature and mushroom picking.

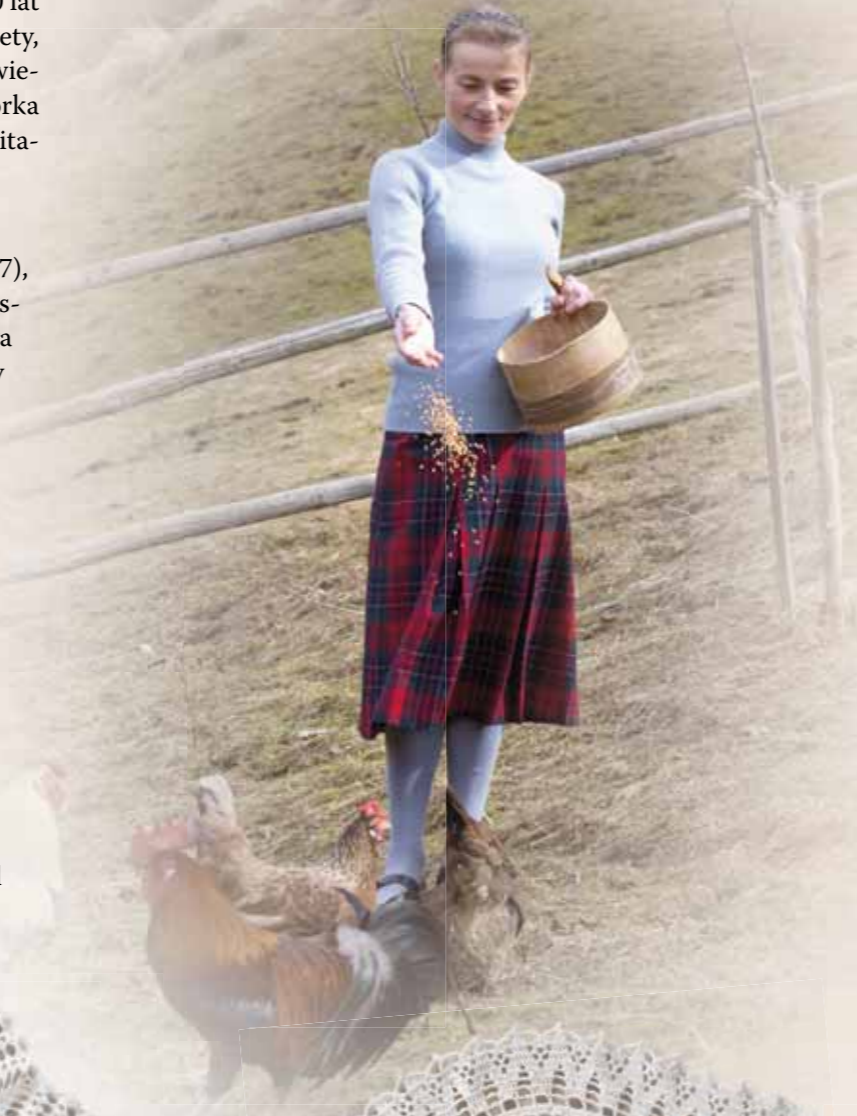

Jadwiga Siuta

 Jadwiga Siuta (ur. 1967 r.), z zawodu pielęgniarka, obecnie na rencie, mieszka w Ochotnicy Górnej. Od 10 lat uprawia robótki szydełkowe – serwety, bieżniki, obrusy, zazdroski i firanki. Uczestniczka wielu wystaw, imprez okolicznościowych, instruktorka warsztatów ginących zawodów. Hobby – gra na gitarze, nauka śpiewu chóralnego dzieci.

 Jadwiga Siuta (nar. v roku 1967), povoláním zdravotná sestra, v súčasnosti na invalidnom dôchodku, býva v obci Ochotnica Górna. Už 10 rokov sa venuje háčkovaniu – obrúsky, behúne, obrusy, krátke záclonky aj záclony. Účastníčka mnohých výstav, príležitostných slávností, inštruktorka v dielnach vymierajúcich remesiel. Hobby – hra na gitare, učenie detí zborovému spevu.

 Jadwiga Siuta (born 1967), a professional nurse, currently a pensioner, living in Ochotnica Górna. She has been cultivating crochet knitting – tablecloths, runners, and curtains. Frequent participant of many exhibitions, events, and a workshop instructor of rare professions. Hobbies – guitar playing, teaching choral singing to children.

Jerzy Sosna

 Jerzy Sosna (ur. 1949 r.), emerytowany oficer Wojska Polskiego i pedagog. Mieszka w Kluszkowcach i Poznaniu. Działalnością artystyczną zajmuje się od ósmego roku życia. Uprawiane gatunki to rzeźba figuralna, płaskorzeźba i drzeworyt. Jego prace (sakralne i świeckie) obejmują szeroki zakres tematyczny – od afrykańskich masek po rzeźbę orientalną. Jest autorem kilkunastu Dróg Krzyżowych (w formie płaskorzeźb) znajdujących się w kościołach na terenie całego kraju. Największa praca to naturalnej wielkości popiersie św. Rafała Kalinowskiego. Wykonywał też m.in. rzeźbione kobiece ozdoby, a formie płaskorzeźb również pejzaże, herby państw, miejscowości oraz rodowe. Uczestnik wystaw prac artystów nieprofesjonalnych. Jego prace znajdują się w wielu polskich kościołach (m.in. w Poznaniu, Kaliszu, Rybniku, Kluszkowcach), a także w prywatnych kolekcjach m.in. w USA, Kanadzie, Japonii, Wielkiej Brytanii, Niemczech, Francji, Czechach, na Węgrzech i Słowacji. Hobby – fotografia krajobrazowa i hodowla kwiatów.

 Jerzy Sosna (nar. v roku 1949), dôstojník Poľskej armády a pedagóg na dôchodku. Býva v Kluszkowciach a Poznani. Umeleckej tvorbe sa venuje od svojich ôsmich rokov. Techniky, ktoré používa, sú figuratívne sochárstvo, reliéf a drevoryt. Jeho práce (sakrálné i svetské) majú široký tematický záber široki – od afrických masiek po orientálne sochy. Je autorom vyše desať Krížových ciest (vo forme reliéfov) nachádzajúcich sa v kostoloch na území celého kraja. Najväčšou prácou je busta v životnej veľkosti zobrazujúca sv. Rafaľa Kalinowského. Vyrábala tiež okrem iného vyrezávané ženské ozdoby, a vo forme reliéfov tiež krajinky, erby štátov, miest a obcí i rodové erby. Účastník výstav prac neprofesionálnych umelcov. Jeho práce sa nachádzajú v mnohých poľských kostoloch (okrem iného v Poznani, Kaliszi, Rybniku, Kluszkowciach), a tiež v súkromných zbierkach okrem iného v USA, Kanade, Japonsku, vo Veľkej Británii, v Nemecku, Francúzsku, Čechách, Maďarsku i na Slovensku. Hobby – krajinná fotografia a pestovanie kvetov.

 Jerzy Sosna (born 1949), a retired Polish army officer and educator. Lives in Kluszkowce and Poznań. Engaged in artistic activities such as figurative sculpture, bas-relief and wood engraving since he was eight. His works (sacred and secular) include a wide range of themes – from African masks to oriental sculpture. He is the author of several Stations of the Cross (in the form of bas-reliefs) in churches throughout the country. His largest work is a full-size bust of St. Rafał Kalinowski. Among many other works of art there are women's carved ornaments as well as bas-relief landscapes, escutcheons of countries, towns and families. He participated in numerous art exhibitions. His works can be found in many Polish churches (including Poznań, Kalisz, Rybnik, Kluszkowce), as well as in private collections in the U.S.A, Canada, Japan, Great Britain, Germany, France, the Czech Republic, Hungary and Slovakia. Hobbies – landscape photography, and floriculture.

Tomasz Zabrzęski

 Tomasz Zabrzęski (ur. 1928 r.), emerytowany rolnik z Tylmanowej. Od 1962 r. rzeźbi w żelazie, drewnie, betonie i kamieniu. W swoim dorobku posiada ponad sto prac. Laureat m.in. III nagrody w konkursie Współczesna Rzeźba Karpacka organizowanym przez Muzeum Okręgowe w Nowym Sączu, oraz wyróżnienia na wystawie w Bukowinie Tatrzańskiej. Swoje prace wystawiał w Limanowej, Stryszawie i Krynicy. Jego prace można oglądać w muzeach w Nowym Sączu i Limanowej. Hobby – zajęcia gospodarskie.

 Tomasz Zabrzęski (nar. v roku 1928), roľník na dôchodku z obce Tylmanowa. Od 1962 r. vytvára sochy zo železa, dreva, betónu a kameňa. Jeho dielo tvorí vyše sto prác. Laureát okrem iného III. ceny v súťaži Współczesna Rzeźba Karpacka (Súčasná karpatská socha) organizovanej Krajským múzeom v Novom Sonči a ocenenia na výstave v Tatranskej Bukovine. Svoje práce vystavoval v Limanovej, Stryszawe aj Krynici. Možno ich vidieť v múzeách v Novom Sonči i v Limanovej. Hobby – hospodárske práce.

 Tomasz Zabrzęski (born 1928), a retired farmer from Tylmanowa. He has been cultivating sculpture in wood, iron, concrete and stone since 1962. He is the author of over a hundred works. The winner of, among other awards, the third prize in the Carpathian Contemporary Sculpture Competition, organized by the Regional Museum in Nowy Sącz and the exhibition award in Bukowina Tatrzańska. His works have been exhibited in Limanowa, Stryszawa and Krynica, they can be seen in museums in Nowy Sącz and Limanowa. Hobbies – farming.

Michal Teplica

 Michal Teplica (ur. 1943 r.), emerytowany kelner, mieszka w Lechnicy. Od 15 lat wyrabia repliki XIV i XV-wiecznych zbroi rycerskich, ma ich w swoim dorobku ok. 70 sztuk. Wykonuje też przedmioty z drewna np. krzyże, czy laski. Uczestniczył w wielu wystawach twórców ludowych na terenie Słowacji. Jego prace można oglądać na stałej wystawie w klasztorze kartuzjanów w Czerwonym Klasztorze, znajdują się także w prywatnych domach na Słowacji, we Włoszech, w Czechach i Polsce. Hobby – historia, muzyka.

 Michal Teplica (nar. v roku 1943), čašník na dôchodku, býva v Lechnici. Od svojich 15. rokov vyrába repliky rytierskych brnení zo XIV. a XV. storočia, vyrobil ich približne 70 kusov. Vyrába tiež predmety z dreva, napr. kríže či palice. Zúčastnil sa na mnohých výstavách ľudových tvorcov na území Slovenska. Jeho práce možno vidieť na stálej výstave v kláštore kartuziánov v Červenom Kláštore, nachádzajú sa aj v súkromných domoch na Slovensku, v Taliansku, v Čechách aj v Poľsku. Hobby – história, hudba.

 Michal Teplica (b. 1943), a retired waiter, lives in Lechnica. For 15 years he has been making replicas of fourteenth and fifteenth century knights' armour, nearly 70 pieces of which have already been created. He also produces artistic wooden items such as crosses, and sticks. He participated in many exhibitions of folk art in Slovakia. His works are exhibited at the permanent exhibition in The Carthusian Red Monastery, as well as at private homes in Slovakia, Italy, the Czech Republic and Poland. Hobbies – history, music.

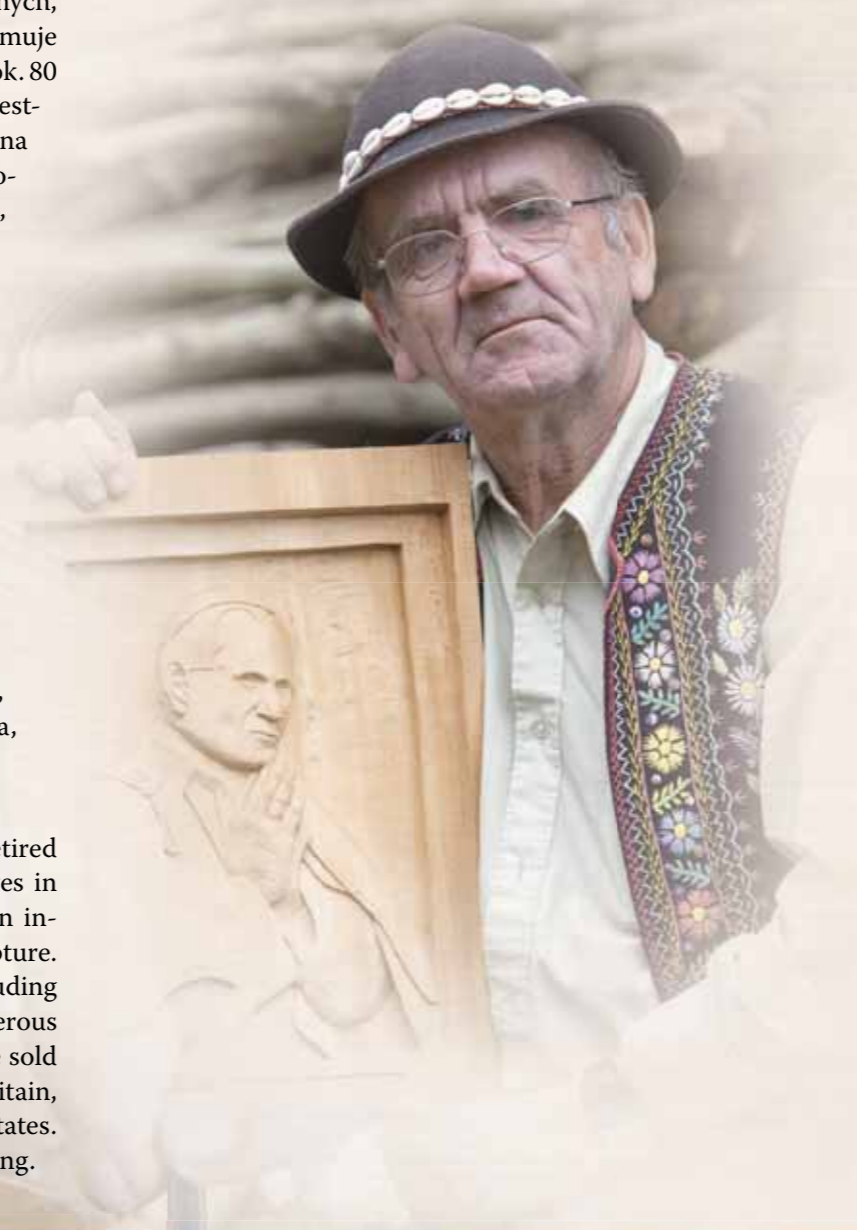

Pavol Zelonka

 Pavol Zelonka (ur. 1945 r.) emerytowany operator maszyn budowlanych, mieszka w Lechnicy. Od 1978 r. zajmuje się rzeźbą sakralną i ludową. Autor ok. 80 prac w tym m.in. mechanicznego Betlejem. Uczestniczył w licznych wystawach twórców ludowych na Słowacji. Jego prace znajdują się w prywatnych domach na Węgrzech, we Francji, Wielkiej Brytanii, Holandii, Szwajcarii oraz USA. Hobby – rolnictwo, fotografia, grzybiarstwo.

 Pavol Zelonka (nar. v roku 1945), operátor stavebných strojov na dôchodku, býva v Lechnici. Od roku 1978 sa zaoberá sakrálnym aj ľudovým sochárstvom. Autor asi 80 prác, vrátane mechanickeho Betlehemu. Zúčastnil sa na mnohých výstavách ľudových tvorcov na Slovensku. Jeho práce sa nachádzajú v súkromných domoch v Maďarsku, vo Francúzsku, vo Veľkej Británii, v Holandsku, Švajčiarsku a USA. Hobby – roľníctvo, fotografia, zbieranie húb.

 Pavol Zelonka (born 1945) a retired machine operator. Works and lives in Lechnica. Since 1978 he has been involved in religious and folk sculpture. The author of approximately 80 works of art including mechanical Bethlehem. He participated in numerous exhibitions of folk art in Slovakia. His works are sold to private collectors in Hungary, France, Great Britain, The Netherlands, Switzerland and the United States. Hobbies – sports, photography, mushroom picking.

Stanisława Gołdyn

 Stanisława Gołdyn (ur. 1953 r.), inżynier rolnik, prowadzi własne gospodarstwo w Ochotnicy Dolnej. Poetka ludowa. Od dwudziestu lat pisze językiem literackim i gwarą wiersze okolicznościowe, nawiązujące do przeszłości, sławiące piękno ziemi gorczańskiej, opowiadające o pracy na roli i przywiązaniu do tradycji przodków, a także o tematyce religijnej. Publikowała na łamach kwartalnika „Ochotnica” i pisma „Podhalanin”. Jej wiersze deklamują dzieci z miejscowej szkoły podstawowej na akademiach i konkursach recytatorskich.

 Stanisława Gołdyn (nar. v roku 1953), inžinierka poľnohospodárstva, má vlastné hospodárstvo v obci Ochotnica Dolna. Ludová poetka. Už dvadsať rokov píše literárnym jazykom i nárečím verše vhodné na rôzne príležitosti, nadväzujúce na minulosť, oslavujúce krásu gorčanského kraja, rozprávajúce o práci na poli a vernosti tradíciám otcov, aj verše s náboženskou tematikou. Publikovala na stránkach štvrťročníka „Ochotnica” i časopisu „Podhalanin”. Jej verše recitujú deti z miestnej základnej školy na akademiách a recitatorských súťažiach.

Stanisława Gołdyn (born 1953), a farmer by profession, running her own farm in Ochotnica Dolna. A folk poet. For twenty years she has been writing poems in both literary language and local dialect, most of them referring to history, admiring the beauty of the Gorce region, farming and commitment to the ancestors' tradition, as well as religious subjects. She has been publishing in the quarterly magazine "Ochotnica" and the "Podhalanin" magazine. Her poems are recited by children from the local primary school during school celebrations and recitation contests.

Chłopsko Filozofia

*Pytał się raz miścuch pewnego górola:
Cemu sie tak strasznie przywiązoł do pola?
Cemu wciąż ku roli kieruje swe kroki?
Przecie juz nie miody i mo swoje roki.*

*A gazda powiada: Panocku kochany,
Jo we swoi ziemi tak rozmiłowany
Ze jej okazuje barz duzo cudości.
Orze jom, doglądom od wczesnej młodości.*

*Wyjde se na zagon nim słoneczko wstanie,
Spożre se na góry, na wierchy i granie,
Wiej sie moje serce tak strasznie raduje
Ze przez cały dzionek zmęcenio nie cuje.*

*Kiej na Anioł Pański odezwą sie dzwony
I klękom by Bog dać bołd i ukłony,
To sie mi tak widzi, ze z głęni tej ziemi
Woło do mnie pradziad słowami takimi:*

*„Jak sie kces po śmierci uwidzieć z przodkami
Kochoj ojcowizne wszystkim siłami.
Ona ci niek bedzie jakoby matka,
Nigdy jej nie zasmuć, wytrwoj do ostatka”.*

*Więc jo se tak chodze po tym bozym świecie
Trudzę sie rok cały, a nojbarzy w lecie.
Ziemi nie porzuce do późne starości,
A kiej ocy zamkne, dom jej swoje kości.*

Jan Polak

 Jan Polak (ur. 1966), rolnik z Ochotnicy Dolnej. Od 20-tu lat zajmuje się snycerstwem i rzeźbą. Wyrabia solniczki, serwetniki, ciupagi, laski i łyżniki. Wyroby te były przez zakopiański oddział Cepelii eksportowane do Wielkiej Brytanii, Norwegii, Szwecji, Niemiec, Austrii, oraz do sklepów Cepelii w całej Polsce. Posiada stałą ekspozycję w Wiejskim Ośrodku Kultury w Ochotnicy Górnej. Hobby – pszczelarstwo.

 Jan Polak (nar. v roku 1966), rolník z obce Ochotnica Dolna. Už 20 rokov sa venuje rezbárstvu a sochárstvu. Vyrába solničky, stojany na servítky, valašky, palice a poličky na lyžice. Tieto výrobky boli zakopanskou pobočkou Cepelie (poľská obdoba ÚLUV) exportované do Veľkej Británie, Nórska, Švédska, Nemecka, Rakúska a do obchodov Cepelie po celom Poľsku. Má stálu expozíciu v Dedinskom kultúrnom stredisku v Ochotnici Górnej. Hobby – včelárstvo.

 Jan Polak (born 1966), a farmer from Ochotnica Dolna. For 20 years he has been involved in woodcarving and sculpture. Makes saltcellars, napkin and spoon holders, alpenstocks and walking sticks exported to Great Britain, Norway, Sweden, Germany, Austria by Zakopane branch of Cepelia as well as to Cepelia shops throughout Poland. The artist's masterpieces are displayed at the permanent exhibition at the Ochotnica Górna Cultural Centre. Hobbies – beekeeping.

Maria Nowak

Maria Nowak (ur. 1966), z zawodu technik sztuk plastycznych. Obecnie pracownik administracyjny w prywatnej firmie, mieszka w Sromowcach Niżnych. Od 20-tu lat uprawia m.in. rzeźbę i malarstwo. W swoim dorobku artystycznym posiada stroje ludowe noszone przez mieszkańców Sromowiec, kilka gobelinów i sztandarów dla kół łowieckich, oraz kilkanaście obrazów znajdujących się w prywatnych kolekcjach.

Maria Nowak (nar. v roku 1966), povoláním technička výtvarných umení, v súčasnosti administratívna pracovníčka v súkromnej firme, býva v obci Sromowce Nižne. Už 20 rokov sa venuje okrem iného sochárstvu a maliarstvu. Medzi jej umelecké diela patria ľudové kroje nosené obyvateľmi Sromowiec, niekoľko gobelínov a zástav pre poľovnícke združenia, a vyše tucta obrazov, ktoré sa nachádzajú v súkromných zbierkach.

Maria Nowak (born 1966), a technician of visual arts by profession, currently an administration worker in a private company, lives in Sromowce Nižne. She has been cultivating, among others, sculpture and painting for 20 years. The author of folk traditional costumes worn by the inhabitants of Sromowce, a few tapestries and flags for hunting clubs, as well as several paintings for private collectors.

Małgorzata Piegza-Janczura

Małgorzata Piegza-Janczura (ur. 1973 r.), z zawodu teolog, mieszka w Ochotnicy Dolnej. Od 2003 r. uprawia haft i szydełkarstwo, wyrabia przedmioty z papieru. W swoim dorobku posiada 60 haftów, 40 wyrobów szydełkowych i 30 papierowych. Hobby – literatura, poezja, muzyka, historia, języki obce, matematyka, chemia.

Małgorzata Piegza-Janczura (nar. v roku 1973), povoláním teológ, býva v obci Ochotnica Dolna. Od roku 2003 sa venuje výšivke a háčkovaniu, vyrába predmety z papiera. Jej dielo tvorí 60 výšiviek, 40 háčkových a 30 papierových výrobkov. Hobby – literatúra, poézia, hudba, história, cudzie jazyky, matematika, chémia.

Małgorzata Piegza-Janczura (born 1973), a theologian by profession, lives in Ochotnica Dolna. Since 2003 her passion has been embroidery, crochet and paper art. She is the author of 60 pieces of embroidery, 40 pieces of crochet style and 30 paper masterpieces. Hobbies – literature, poetry, music, history, foreign languages, mathematics and chemistry.

Warsztaty rękodzieła ludowego z twórcami ludowymi pogranicza polsko-słowackiego, maj 2010 r.

